

राज्यात पवन ऊर्जा प्रकल्प विकसित
करण्यासाठी मायक्रोसायटींग विषयक
मार्गदर्शक सूचनांमधील Falling
Distance बाबत.

महाराष्ट्र शासन
उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग
शासन निर्णय, क्रमांक:पवन-२०२३/प्र.क्र.२८६/ऊर्जा-७.

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक: २९ एप्रिल, २०२५.

वाचा :-

१. शासन निर्णय, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग क्र.पवन-२०२३/प्र.क्र.२८६/ऊर्जा-७, दिनांक २५.०८.२०२३.
२. नवीन व नवीकरणीय ऊर्जा मंत्रालय, भारत सरकार यांचे कार्यालयीन ज्ञापन क्र.२३८/७५/२०१७-Wind, दिनांक ०४.०७.२०२४.
३. शासन निर्णय, उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग, क्र.पवन-२०२३/प्र.क्र.२८६/ऊर्जा-७, दिनांक ०७.०८.२०२४.
४. केंद्रीय नवीन व नवीकरणीय ऊर्जा मंत्रालय, भारत सरकार यांचेकडील पत्र क्र.२३८/७५/२०१७, दिनांक ०४.०३.२०२५.
५. महाऊर्जा कार्यालयाचे पत्र क्र.पीजीएन-१/Micrositting issue (Falling distance)/२०२५-२६/६४, दिनांक २५.०४.२०२५.

प्रस्तावना:-

संदर्भाधिन शासन निर्णय क्रमांक १ अन्वये केंद्र शासनाने दिनांक २२.१०.२०१६ रोजी निर्गमित केलेल्या मार्गदर्शक सूचनांमधील मुद्दा क्र.५ येथील मायक्रोसायटींग विषयक मार्गदर्शक सूचना राज्यातील पवन ऊर्जा प्रकल्पांना जशाच्या तशा लागू करण्यात आल्या होत्या. तदनंतर, केंद्र शासनाच्या नवीन व नवीकरणीय ऊर्जा मंत्रालयाने संदर्भाधिन क्र.२ येथील दिनांक ०४.०७.२०२४ रोजीच्या कार्यालयीन ज्ञापनान्वये निर्गमित केलेल्या सुधारीत मार्गदर्शक सूचना राज्यातील पवन ऊर्जा प्रकल्पांना संदर्भाधिन क्र.३ येथील शासन शुध्दीपत्रकान्वये यापूर्वीच्या सूचनांमध्ये सुधारणा करण्यात आल्या होत्या. आता, महाऊर्जा कार्यालयाच्या संदर्भाधिन क्र.५ येथील पत्रान्वये संदर्भाधिन क्र.१ येथील शासन निर्णय व संदर्भाधिन क्र.३ येथील शुध्दीपत्रकामध्ये सुधारणा करण्याची विनंती केली आहे. महाऊर्जाने पवन ऊर्जा प्रकल्प स्थळांच्या Falling अंतरामध्ये तात्पुरत्या स्वरूपाची पत्र्याची शेड/कॅटल शेड/शेती उपयोगी अवजारे तसेच शेतमाल साठवणूकीचे पत्र्याची शेड इत्यादी निदर्शनास येत असल्याने प्रकल्प नोंदणीस कार्यवाही करता येत नसल्याचा मुद्दा उपस्थित केला होता. यासंदर्भात केंद्र शासनाच्या नवीन व नवीकरणीय ऊर्जा मंत्रालयासोबत झालेल्या दिनांक २२.०१.२०२५ रोजीच्या बैठकीमध्ये प्रकल्प स्थळांचे Falling distance संदर्भात, तात्पुरते बांधकाम संदर्भात MRTTP-Act मधील बिल्डिंगची व्याख्या महाऊर्जाने नमूद केली आहे. तसेच, सदर तात्पुरत्या स्ट्रक्चरमध्ये कोणीही व्यक्ती वास्तव्यास नसून, सदर स्ट्रक्चरचा वापर स्टोरेज किंवा पंप हाऊस यासाठी केला जात असल्याचे सदर पत्रात नमूद आहे. सदर बैठकीच्या संदर्भाधिन क्र.४ येथील इतिवृत्तानुसार, पवन विद्युत जनित्राचे Falling अंतर हे मानवाच्या सुरक्षिततेशी संबंधित आहे. याबाबतची खात्री राज्य शासन किंवा नोडल

एजन्सीने करणे आवश्यक आहे. तात्पुरत्या स्ट्रक्चर ठिकाणी प्रकल्पांची नोंदणी विकासकाकडून क्षतिपूर्ती बंधपत्र/ तात्पुरत्या स्वरूपाची बांधकामे/Structures यांच्या मालकाकडून NoC घेऊन करण्याबाबत केंद्र शासनाने सूचना केली होती. त्यानुसार, महाऊर्जा कार्यालयाने त्यांच्या संदर्भाधिन क्र.५ येथील पत्रान्वये शासनास प्रस्ताव सादर केला होता. सदर प्रस्ताव व केंद्र शासनाच्या नवीन व नवीकरणीय ऊर्जा मंत्रालयासोबत झालेल्या बैठकीचे इतिवृत्त विचारात घेऊन शासन खालीलप्रमाणे निर्णय घेत आहे:-

शासन निर्णय:-

१. केंद्र शासनाच्या संदर्भाधिन क्रमांक ४ येथील पत्रामध्ये नमूद केल्यानुसार, मायक्रोसायटींग विषयक मार्गदर्शक सूचनांमधील पवन विद्युत जनित्राचे Falling distance हे मानवी सुरक्षिततेशी संबंधित आहे. त्यामुळे, पवन विद्युत जनित्र उभारणीसाठी Falling distance मध्ये तात्पुरत्या स्वरूपाची बांधकामे/स्ट्रक्चर्स असल्यास केंद्र शासनाच्या सूचनेनुसार सदर ठिकाणी तात्पुरत्या स्वरूपाचे पत्र्याचे शेड/कॅटल शेड/शेती अवजारे, शेतमाल साठवणूकीचे पत्र्याचे शेड इत्यादी बांधकामे/स्ट्रक्चर्स असल्याबाबतचे क्षतिपूर्ती बंधपत्र (Indemnity Bond) प्रकल्पधारक/प्रकल्प विकासक यांचेकडून घेण्यात यावे किंवा तात्पुरत्या स्वरूपाची बांधकामे/स्ट्रक्चर्स यांचे मालकांकडून ना-हरकत प्रमाणपत्र घेण्यात यावे. त्यानुसार, तद्नंतर सदर ठिकाणी महाऊर्जा कार्यालयाकडून स्थळ तपासणी (Site Inspection) करून मानवी रहिवास नसल्याबाबत खात्री करावी. स्थळ तपासणी, क्षतिपूर्ती बंधपत्र व ना-हरकत प्रमाणपत्र बाबतची मार्गदर्शक कार्यपद्धती महाऊर्जा कार्यालयाने निर्गमित करावी.
२. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेत स्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक २०२५०४२९१६१०१७७२१० असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकीत करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(प्रदिप भिंताडे)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा.राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मुंबई,
२. मा.सभापती/मा.अध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानपरिषद/विधानसभा यांचे सचिव, मुंबई,
३. मा.उप सभापती/मा.उपाध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानपरिषद/विधानसभा यांचे सचिव, मुंबई,
४. मा.मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
५. मा.उप मुख्यमंत्री (नगर विकास व गृहनिर्माण), महाराष्ट्र राज्य यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
६. मा.उप मुख्यमंत्री (वित्त व नियोजन), महाराष्ट्र राज्य यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
७. मा.विरोधी पक्षनेते, विधानपरिषद/विधानसभा, विधानभवन, मुंबई,
८. मा.मंत्री (अपारंपरिक ऊर्जा) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
९. मा.राज्यमंत्री (ऊर्जा) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
१०. सर्व मंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
११. सर्व विधानपरिषद/विधानसभा सदस्य, विधानभवन, मुंबई,
१२. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई,

१३. अपर मुख्य सचिव (ऊर्जा), उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
१४. अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
१५. अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
१६. सर्व अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव यांचे स्वीय सहायक, सर्व मंत्रालयीन विभाग, मुंबई,
१७. महालेखापाल, महाराष्ट्र राज्य (१/२), मुंबई/नागपूर, (लेखापरीक्षा व लेखा व अनुज्ञेयता)
१८. निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई,
१९. सचिव, मा.महाराष्ट्र वीज नियामक आयोग, मुंबई (पत्राने),
२०. अध्यक्ष व व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ सूत्रधारी कंपनी मर्या., मुंबई,
२१. अध्यक्ष व व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य वीज वितरण कंपनी मर्या., मुंबई,
२२. अध्यक्ष व व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य वीज निर्मिती कंपनी मर्या., मुंबई,
२३. अध्यक्ष व व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य वीज पारेषण कंपनी मर्या., मुंबई,
२४. सर्व विभागीय आयुक्त,
२५. महासंचालक, महाराष्ट्र ऊर्जा विकास अभिकरण (महाऊर्जा), पुणे,
२६. सर्व जिल्हाधिकारी,
२७. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, सर्व जिल्हा परिषदा,
२८. सह सचिव (ऊर्जा-७), उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
२९. ऊर्जा उप विभागातील सर्व कार्यासने, उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
३०. निवड नस्ती/ऊर्जा-७.